

Abonamentul:

Pentru monarhie.
Pe an 12 cor., $\frac{1}{2}$ an
6 cor. $\frac{1}{4}$ an 3 cor.

Pentru străinătate:
Pe 1 an 18 fr., $\frac{1}{2}$
an 9 fr., $\frac{1}{4}$ an
4 fr. 50 cm.

Fóea apare în fie care
Sămbătă.

Unirea

Inserțiuni:

Un șir garmond:
odată 14 fl., a doua
oră 12 fl., a treia
oră 10 fl.

Tot ce privește fóia,
să se adreseze la: Re-
dactiunea și admini-
strațiunea „Unirei”
în
Blaș.

Fóe bisericescă-politică.

Anul XIII.

Blaș 28 Februarü 1903.

Numörul 8.

A D R E M.

Prețioasa noastră fóie „Unirea“ aduce aprópe în fie care număr câte un echoü, câte o propunere a cutărui frate preot din vasta noastră provincie bisericescă. Sint aceste tot atâtea licăriri trecătore, cari ce e drept dovedesc. că există unde și unde câte o inimă inflăcărată și dornică de muncă regenerátore, dar atât și nimic mai mult. Marea, aprópe complecta majoritate a fraților, dór de suride, compătind pe cel ce cuteză să-i tulbure somnul. Căci apatia clerului nostru în timpul din urmă cu adevărat a devenit proverbială, Ce va fi cu noi, unde vom ajunge?

Spusu-s'aü, firesce cu cea mai bună intențiune, chiar în colónele acestei foi, cuvinte destul de aspre la adresa clerului nostru, dór, dór se va trezi la nouă viétă, dar în deșert. Nepăsarea clerului în cauza fondului de pensiune a preoților neputincioși, a văduvelor și orfanilor de preoți etc. este de neexplicat. Cum se póte uni această apatie cu aceia, cari is chemați, să fie vatră pururea ardétore în lumea întunerecului de acum? Cum póte fi mulțumire în sufletul acelui preot, care, ca tată de familie, are în jur de sine 3—5—6 copii nevréstnici, cari în cazul de a-și pierde pe stîlpul lor, rămân pe drumuri cu o pensie de batjocură? Și totuși vedem, că restanțele la fondurile din vorbă cresc din an în an și pare că intenționat se negligeză lucrul.

În asemenea împrejurări, se pare chiar non sens a-și trudi cineva spiritul cu noue propuneri, pe sama acelora. cari de lucruri ce taie în carnea și ósele lor proprii nu țin sama și le nesocotesc. Dar chiar fiind că réul a ajuns la acest punct, sintem datorî a ne opri și a ne zice noué însine: până aici și nu mai departe. O crisă este acesta prin care trecem. Crisa ori că nimicesce organismul. ori că îl regeneréză. N'avem causă să ne temem de nimicire, căci

ori cât de mari ar fi relele de cari suferim, ele sint esterne, iar simburul e sănátos.

O muncă grea se recere, să scótem la ivéla și să cultivám ce e bun, să smulgem și să stirpim buruienile și muschii de pe trunchiul cel sănátos, ca apă și aer și raze de sóre să-l invioreze la nouă viétă. Mulțumită Domnului, chiar acele inimi inflăcărare, puține câte se arată pe teren, ne sint destulă garanție, că avem aluat, care se dospescă întrégă frămintătura. Acestă mică ceată de pioneri, la inima cărora a pătruns glasul timpului, pună-se în în frunte, dea mână cu mână și trezescă nu numai cu cuvintul, dar mai ales cu fapta, pe cei, cari nu sint nici caldi și nici réci.

Dar sintem datorî, a ne pune în bună rinduiélă mai întâi cele ale casei noastre și numai după aceea vom porni să facem alte lucruri mai depártate, lucruri nóuté, fără de cari am putut fi până acum. Cred, că unul fie care scim să facem deosebire între lucruri ardétore curente și între lucruri noué, propuneri cari se fac în tóte direcțiunile și cari cel puțin de-o cam dată n'aü nici baremi umbră de reușită. Cum vom putea d. es. fonda un nou „Amvon“ sau Pre-dicátor“ pe sama preoțimeii noastre, care unica fóie „Unirea“ nu și-o achiteză regulat? Cum vom cerca să eliminám neplăcerile anului de văduvie pentru văduva și orfanii de preoți, prin asigurarea preotului pe viétă, când relativ fórté neînsemnatele premii de asigurație contra focului, rămân neplătite cu anii?

Íată tot atâtea întrebări, cărora le trebuie un respuns, și respunsul numai prin fapte se póte da.

Țin să amintesc, că la apatia acesta a preoțimeii noastre, póte unica causă este spiritul străin, care s'a incuibat în mijlocul nostru, prin nenumératele cărți străine și foi străine, ce din nefericire, în preoțimea noastră aü aflat spriginitor atât de mare. Acestea conțin fluidul disoluțiunei, care ori

unde se varsă timpesce și pustiesce. Ele nu numai că timpesc pornirea cea bună a sufletelor, prin modul de a judeca lucrurile bisericeii și neamului nostru cu totul intervertit, ci cu o cale fac în acele familii de preoți unde intră, ca nici alte foi române, nici chiar unica noastră fóie bisericescă, să nu afe intrare. Și așa se face, că acei membri ai clerului, din nefericire fórté mulți, pentru încercările adevăraților fii cu durere de inimă, nu aü alt ceva, de cât suris de compătimire.

Trebuie am zis, puteri să luptám contra spiritului străin, aducénd la ogașă adevărată, prin puterea convingerei, pe frații rătăciți și scoțind din casele noastre literatura străină, primejdiosă pentru noi.

Sintem în ajunul conferințelor preoțesci. Să facem obiect de discuție aducerea în bună regulă a lucrurilor curente. Să facem totul, ca să convingem obstia, că nu mai merge cu nepăsarea de până acum. Cu propuneri frumos compuse, să nu ne in-deletnicim, ele sint foc de paie, acum când grosul nu ne înțelege. Când toți vom fi una, ele vor urma de la sine.

*Bârseanul.***A J U T O R !**

În timpul din urmă toți. câți trăiesc după învățatură, loviți dureros de valurile luptei pentru existență ș-aü exprimat neîndestulirea și din tóte puterile aü strigat: ajutor!

Oficialii statului aü strigat. aü agitat și după ce cu glasul lor s'au înărit strigătul inițiatorilor. vócea lor s'a auzit și factorii decisivi. aflându-le îndreptăția durerea și cererea. le-aü rezolvat rugarea, după dorințele inimei lor. Funcționarii municipali încă și-aü arătat în continuú neîndestulirea, causată de împrejurările sociale și economice și și acestora. azi în un comitat, mâne în altul, li-s'a asigurat condițiuni de traiú mai favorabile. Chiar și advocații, îngrijorați de venitul lor și a familiilor lor. mișcă tóte petrite. ca. dacă nu li-să face posibilă deschiderea vre unui nou iavor de venit, să nu se astupe cele. ce le aü.

Preoții noștri, ca cei mai slab dotați, nu e mirare, că s'au plâns despre starea lor miseră în adunările și convorbirile lor, în publicistică și mai mult în inimile lor, cei mai mari înse n'au putut și nu pot de cât să plângă și ei sorțea miseră a preoțimii. Statul, pe care preoții îl servesc mijlocit prin promovarea moralității, fără de care el e numai un mormânt spoit și plin de vermi, întinde ceva ajutor, dar cum? Cum îi place. Zice, că ajutorul îl oferă celor cu beneficii mai misere. Dacă așa este, cum se explică atunei sp. es. faptul, că parochul actual din D. S. M. nu e împărțit cu nici un filer, deși beneficiul cu nimic nu e mai mare ca pe timpul antecesorului său, care a primit tot de una sute de corone? Casul acesta nu stă singur. Sint și altele, despre ce ușor se poate convinge, examinând conșpețele preoților, împărțiiți din subsidiul de stat pe anii din urmă.

Mai marii noștri, cu compătimirea și lacrimile nu pot, să ne aline fâmea. Guvernul statului cu ajutorul lui, ne înfrumusețază trupul, dar produce între frați ură, invidiă și chiar și în inimile celor mai buni, descurajare. Și cum nu, când unul, pentru a căni firmitate de caracter preoțesc și-a fi băgat mâna în foc, colindă pe toți, începând de la notarul comunal până la comitele suprem. Urmarea? An, n'a primit nimic, acum, deși are tot acel beneficiu, e ajutat cu sute de corone.

„Ajutorul meu de la Domnul, cel ce a făcut cerul și pământul.”

Domnul dă ajutorul său numai celor, cari se roagă cu statornicie, din inimă caldă și cu evlavie, sub condițiunea, ca „să nu dai întru clătire piciorul tău, nici să dormiteze cel ce te păzește.” Și cum sintem în mare parte? Răci și clătina-mu-ne de ori ce bore, nu pentru debilitatea trupului, ci pentru că inima ne este bolnavă.

Strigăm după ajutor, dar nici cerul nici pământul nu ne ascultă!

Zilnic ne vedem și simțim lipsele și ori cine e convins, că a dovedi necesitatea sanării lor, e pradă de timp, și totuși nu începem nici o acțiune pentru noi și mai virtos pentru venitul familiilor noastre. Deși Dumnezeu ne-ar binecuvînta o atare acțiune.

Bărbați cu vederi largi, nu odată a venit și în colonele acestui ziar, au propus mijloce, cari deși n'ar ruina reul, dar la tot cazul ar alina durerea. Și ce s'a întâmplat? — Nimic. — Un protopop brav cu preoțimea sa, aduce decisiune, ca fie care preot să contribuie pentru fondul subsidiar anumite procente din ajutorul, ce-l va primi de la stat. Decisul se primesce și în alte protopopiate. Preoții primesc subsidiul, dar așa puțin își respectază votul, încât în anul al doilea cu nici un preț nu se mai poate aduce o ast fel de hotărîre. Cei cari și-au ținut cuvîntul, indignați de purtarea acelor, cari n'au satisfăcut hotărîrei, resping ori ce propunere, iar aceștia tac, cugetând în mintea lor: pentru aceea în o formă sintem considerați de omeni.

Mai de aproape „Măgureanul,” arătând împrejurările triste, în cari rămân familiile preoților și relele, ce se încuibă în parochia veduivă în anul de doliu, propune asigurarea preoților cu suma de 1000 cor. Premiile de asigurare, să le solvîcă preotul

și comuna bisericăscă. Fōrie bine! Cum biserica contribuie la fondul regnicolar de pensii pentru învățator, să contribuie și pentru familia părintelui său sufletesc. — Se va realiza propunerea? Mare întrebare. O ast fel de instituție privesc o întregă arhidieceasă și ca să se realizeze, depinde de la Ordinariat, de la preoți, de la comuna bisericăscă și de la societatea de asigurare.

Ori care factor e în stare, să impedeze realizarea acestei propuneri. Unii preoți vor zice, că ei și-au asigurat venitorul familiilor, alții nu se vor lega, pentru că, dacă în un an nu vor pute solvi premiile, vor perde și ce au plătit. Parochiile nu vor voi să solvîcă, ori nu vor pute solvi. Societatea de asigurare nu va primi de membru pe fie care preot și Ordinariatele încă cu greu se vor aplica, să facă inovațiuni.

Sintem înse mulți, carora ne zace la inimă atât binele familiilor noastre, cât și a soților noștri de luptă. Să nu ne tot plângem, ci să punem mâna la lucru, să facem atâta, cât putem. Anume să luăm pildă de la țaranii noștri, cari constituindu-se în reuniuni de înmormîntare, delătră multe griji și încercături, ce obvin la casuri de mōrte.

În Blas sint atâta preoți cu inimă, să se constituie în un comitet de acțiune, care să facă un apel, cătră cei peste 700 preoți din Arhidieceasă și dacă nu toți, dar la tot cazul 300 vor declara, că voiesc să fie membrii reuniunii de înmormîntare preoțescă gr. cat. arhidieceșană, obligându-se, că după fie care cas de mōrte a vre unui membru va solvi s. e. 2 cor. Reuniunea va răspunde după mōrtea fie căru membru al ei în cazul prim 300 cor., în cazul ultim, să zicem, 750 cor. Acesta e și ajutor și economie, căci la nici o întimplare nici un membru nu va solvi atât, cât vor primi ereții, chiar și dacă ar solvi în 300 casuri căci în mai multe n'ar plăti și atunei suma contribuită ar fructifica destul de mult.

După datele șematismului iubilar în 6 ani au murit în calcul mediu 14 preoți la an. Dacă reuniunea ar ave numai 300 membrii, să zicem, că din aceia ar muri la an 7, atunci tacele ar fi 14 cor. anual ce fie care membru cu drag și punctuos le-ar solvi în vederea ajutorului, ce-l vor ridica inibiții săi.

Înștiințările s'ar pute face în „Unirea,” iar încasările prin oficiile protopopesei.

Ne plângem de sērăcie. Strigăm după ajutor, să începem ceva, ca cel puțin o lacrimă să se ștergă din ochii alor noștri atunci, când durerea și lipsa vor fi mai mari!

Minimus.

Iubileul Sfinții Sale Pontificelui.

Ilustrul Episcop al Lugosului, a dat cu prilejul iubileului de 25 ani a Pontificeului Leo XIII. următorul circular, căruia cu multă plăcere îi facem loc.

Douăzeci și cinci de ani se implinesc în ziua de 3 Martie 1903 de când, în urma alegerii sēvirgite la 20 Februr 1878 de Sacral Colegiu al Cardinalilor Sfinței Bi-

seriei Romane, a fost înălțat pe Scaunul Apostolic al Sfintului Petru. Preafericitul nostru Părinte *Papa Leon XIII.*

În lungul șir al Pontificilor, cari și-au urmat în cursul a nouăspre-zece veacuri până la noi pe același glorios și venerat Scaun, întemeiat de Isus Christos în Biserica sa, acesta este abia numai al treilea cas, în care Lumea catolică, are prilejuri de a sărbători Iubileu pontifical de 25 de ani.

Sărbătore mărētă stă a se desfășura drept aceea între zidurile eternei Cetăți, și de acolo până departe, în tot pământul, unde a ieșit vestirea ei, și pretutindenea până la marginile lumii, unde felicitățile graiuri ale neamurilor spun mândria Numelui catolic.

Vēdu-tu-s'au deja îndată după rever-sarea zorilor anului iubilar mișcându-se din toate părțile Puternicii lumii, spre a saluta prin aleși trimișii lor, pe Cēla ce din prinsōrea Vaticanului stăpānescce poște cea mai întinsă împērātie a conșciințelor libere, spre a saluta și cinsti pe Cēla ce ce fără de arme, de cât ei toți mai puternic este.

Și de odată cu mișcarea Domnitorilor, vēdu-tu-s'au alergând din toate colțurile pământului spre Roma, ca și nisce buni prevestitori ai strălucitei sărbători, miș peste miș de peregrini spre a se inchina Domnului la mormîntul Principelui Apostolilor, spre a se face părtași mângāierilor sfințe, spre a aduce Preafericitului lor Părinte prinōsele cele mai scumpe bogāțiile sentimentelor de iubire fiēscă, de supunere neclătina și de neșermurită venerațiune.

Iar când toți cei ce stau în legătură de credință și de supunere cătră Scaunul Apostolic al Sfintului Petru, sint cuprinși de bucuriile unei asemenea sărbători, — cu cuviință și cu dreptate este, ca și noi Romāni uniți, cari în mod deosebit ne mândrim a fire din numērul lor, să ne bucurăm și noi de obștesca bucurie și laudă a Domnului să aducem pentru marele dar ce l'a întins Bisericii sale prin învrednicirea Vicariului său pe pământ, de a ajunge cu pace o zi ca și acesta, pe cât de rară, pe atât și de însemnată.

Și vom și face acesta cu atât mai virtos, cu cât prospētă ne este încă amintirea faptului neperitor, că atunci, când mai pe urmă noi am sărbătorit Iubileul S. Uniri, însuși sărbătoritul zilei de acuma, Preafericitul nostru Părinte *Papa Leon XIII.*, a fost cel dintâi, carele s'a îndurat a lua parte și a înălta nespuse de mult farmecul și însemnătatea festivităților noastre, prin veneratele sale Litere de mângāiere, de încurajare și de binecuvîntare apostolică, îndreptate prin Venerabilul său Frate Archiepiscop Victor cătră întreaga Provincie greco-catolică de Alba-Iulia și Făgăraș.

Drept aceea, de vreme ce constatăm faptul, că Archiereii noștri, la olată cu mai marii Veneratelor Capitule de la Bisericile lor Catedrale și cu cei alaiți Preoți din jurul acestora, cu un gând și cu o inimă s'au grăbit a da manifestare acelei nespuse bucurii, prin scrisōre îndreptată cătră Sanctitatea Sa, — tot odată aflăm în Domnul de bine a lăsa Purătorilor (fiilor) Noștri stil nou, la finea s. Liturgi, după ce vor fi arătat poporului credincios

însemnătatea evenimentului prin cesirea și esplicarea acestor ale Nostre Litere de față, între sunetele sârbătorești ale campanelor, să țină *Doxologia cea mare*.

*Preafericitului și Preasfințitului asemenea Îngerilor, în Christos Părintele Părinților și Stăpânul tuturor adevăraților și Apostolescilor biserici, ca nisce robi Tie înainte cădând, sărutăm urmele picioarelor Măriei și Preasfinției Tale. Putere și Domnie!*¹⁾

Dat în Lugos la 16 Februar 1903.

Episcop Demetriu Radu.

Mâne Duminecă se va serba această zi festivă și în Blaș.

La Sf. Liturgie va pontifica Escel. Sa Mitropolitul Victor cu mare asistență de preoți. Va cânta corul prof. Mureșan și după aceea va urma o ședință festivă, aranjată de toate institutele de învățămînt din loc.

Clar. Dn Dr. Vasile Suciă, prefect în seminar, va ținea vorbirea festivă, după care vor urma pe rînd producțiunile clericilor, studenților, preparanților și fetițelor.

La orele 1 d. a. Escel. Sa Mitropolitul va da un prânz festiv.

Sperăm să dăm în nrl viitor raport detaiat.

Drept omagiu la jubileul S. Sale Leo XIII. în Bucium-șesă în 22 crt. s'a celebrat sfînta liturgie cu cea mai mare solemnitate. Pe urmă s'a ținut „cuvîntare ocazională“ propoziată pe dovezi din S. Părinți orientali și din cărțile rituale. Solemnitatea s'a încheiat cu „Doxologia“ și recitarea în genucni a rugăciunii „Tatăl nostru.“

Redacția „Unirei“ a celebrat această zi festivă prin o *Agapă* aranjată Sâmbătă sara la casa redactorului nostru. A asistat la această cină 28 persoane, din amici și colaboratorii nostri. Presidiul l'a ținut distinsul prof. *Silvestru Nestor*, directorul școlii de fete, președintele grupului proprietar al foii noastre.

Însemnăm cu bucurie, că numărul festiv, scos săptămîna trecută, a fost întîmpinat cu simpatii din partea cetitorilor nostri.

Proiectele militare. După o dezbateră violentă, proiectele militare s'au fost primite de camera austriacă.

La noi lupta se continuă. Opoziția nu se lasă și spre a câștiga pentru sine, simpatia opiniei șoviniste magiare atacă fără crîntare pe domnitor, educația și spiritul german al armatei. Când ar fi vorba înse, ca proiectele acestea, să continue și o dispoziție pentru introducerea limbii magiare în armată, atunci ar fi alt cum. În vorbirile ținute în dietă, opoziția se folosește de tot soiul de argumente, și de aceea min. Fejérváry ne mai putîndu-se răbda, a strigat unui deputat din opoziție, că mințesc. Pentru expresia această presidentul l'a adus la ordine, iar respectivul l'a provocat la duel.

A supărat rău pe compatrioții nostri faptul, că Dr. Lueger, luînd cuvîntul în camera austriacă, la dezbateră proiectelor militare, a vestejit aspru purtarea ultra șovinistă a magiarilor.

Corespondințe.

SCRISORE DIN VIENA,

— de la corespondentul nostru. —

— Februar 1903.

(Lueger.) Dacă este vre un bărbat, a cărui nume să însufe respect ori cărui creștin vienez, dar care tot odată să inspire gróză întreg neamului semitic, acela e primarul Vienei Dr. Carl Lueger.

Calități superioare, de un avînt extraordinar, împreunate cu un profund simț față de religioasă și biserică, o rară inteligință, cu o prezentare măiestrosă și simpatică, îl ridică peste muritorii de toate zilele și inspiră un farmec tuturor, cari vin în atingere cu dînsul.

Multe îi dătoresce Viena acestui bărbat. Instituțiunile salutare și aranjămintele de comunicațiune, proiectate de dînsul, sînt de model orașelor mari din Europa. — Apoi, ce-l mai de frunte, a întărit elementul creștin în potriiva ovreilor, încât aceștia numai din gură mai pot striga asupra lui.

În zilele trecute, pentru că a ajutat creditorii creștini din banii de contribuțiune. (jidovesci), presa jidano-magiară din Ungaria a vîrsat foc asupra lui numindu-l „revoltător“ — veți bine pentru că-l revoltă pe ei.

Și nu-i mirare, dacă tot această presă îl numește „Halbgott-ul“ antisemitelor, că-s și falosi vienezii că-l au și-și manifestează respectul, ce-l au față de dînsul, în chipul cel mai viu.

Astăzi toamnă, în 1 Nov, când totă lumea din Viena ieșea afară la mormînturi, în cimiterul central, de odată observăm, că toți se sileau cu mic cu mare cătră o parte a cimiterului. Socotiam, că s'au întîmplat ceva, pe cum lesne la imbulzali de aceste. Dar era „Bürgermeisterul“, care a venit să cerceteze mormintele antecesozilor săi. Mulțimea îl încunjură din o depărtare respectabilă și toți, pe lângă cari trecea, să sileau să-și exprime venerațiunea prin un profund compliment.

Reuniuni creștinesci, cu cari eventual vom face cunoștință, au în fruntea lor pe primarul Vienei.

În Vatican, dintre laici, cel mai prețuit e Lueger. Sfîntia Sa cu deosebită plăcere a primit darurile Maestății Sale și-a primarului Lueger, a cărui portret — pe cum se spune — zace pe masa de scris a Sfîntului Părinte. Unui bărbat ca acesta, să-l zicem și noi: într-un mulți ani!

(Prințesa Luisa și Giron.) Această păreche aventuriósă, alarmează de cîtiva timp Europa întregă. Ce minte o fi avut și biata de ea — s'o zice pe romînesce — femeie cu 5 copii, să se ia cu un flăcău de 23 ani, creșcător la casa ei, și să umble calea-valea prin țări străine!

Fapta ei nu a rămas nepedepsită, căci Maiest. Sa care ține mult la onórea familiei împărătesci, l'a detras titlul de prințesă.

Nu a putut înse să-și petreacă mult cu curtezanul, căci a sosit vestea, că un prunc a ei e greú bolnav. Inima de maică a învins și-a alergat la patul bietului prunc, — dar târziu, căci i-s'a respuns, că nu mai are intrare în palatul soțului, a prințului de corónă din Dresda.

Acum se află într'un sanatoriu, spre a-și restabili sănătatea sdruncinată și până ce va trece peste „inständige Entbindung“ (!) Făimosul francez încă s'a reinfors la ai săi.

De curînd un tribunal anume constituit, a „dissolvat“ căsătoria.

Și lucrul binevenit pentru presa „Los von Rom.“ Fără multă bătaie de cap — trone, a încărcat totă chestia, împreună cu blăstămurile ei, în spatele iesuiților, zicînd, că ei au pregătit fuga prințesei prin Giron, ca să producă vrazbă în familia prințului și câte de toate. Dar și de astă dată rău s'au păcălit D-lor, căci iesuiții nici piciorul nu și-l pot pune în Saxonia, și apoi Mr. Giron a protestat, bag sama ofensat, în contra afirmării, ca el ar fi fost crescut de iesuiți.

Bietii iesuiți, că multe au pe răvas, și ce idefe are lumea despre ei. Să fie după placul lor, pe toți l-ar duce pe eșafod!

(„Cine dă mai mult?“) „Grazer Volksblatt“ din 12/II. face interesante reflexiuni la politica șovinistă din Ungaria.

Licitéza Báuffy fostul, Széll actualul, și Apponyi viitorul ministru președinte.

„Eins, zwei drei . . . wer gibt mehr?“ Eú dau un stat național magiar. Eú dau limbă magiară, armatei. Dar eú nimicesc toate naționalitățile. — Cine dă și mai mult? Unul bagă toți redactorii români nemți, slovaci în temniță, altul trimite delegați la America, ca să câștige slovacii emigrați pentru ideia statului magiar, al treilea le dă pașaporte numai în limba magiară. — Triste aparițiuni. — esclamá fóla din Graz, a relațiunilor din Ungaria!

(Sinucidere modernă.) Prea comun și de tot vechi e glonțul acum, pentru un om, care a ținut cont de progres și amărit de lumea această, vrea să-și iele remas bun. — Electricitatea e astăzi tot!

S'a apucaț dar, mai zilele trecute, un biet desperat dintr'un oraș din apropiere și s'a înfășurat o sîrmă, ce conduce curentul la tramvai. În momentul acela a fost și trîznit de curentul puternic și mori, cătră bați în palme.

Până acum poliția pîndia sinucigașii pe poduri, acum va trebui să străjuiască și pe lângă strmele tramvainului.

Fericiți sîntem noi, că de o cam dată, nu avem să ne plîngem, de așa miserii.

Vienezul.

Informațiunile preoțesci.

Archidieceza febr. 20.

În Nr. 1 a prețiosului ziar „Unirea“ a apărut un articol, cu titlul de mai sus, acela nu numai pentru obiectul ce tractează, ci și pentru modul în care tractează tema, e de o deosebită importanță. Tocmai pentru aceea am așteptat, ca din părțile competente să-și afe resunetul, de ore ce până azi încă nici un resunet n'a ieșit înmăi în libertate în obiectul acesta interesant a face unele prea modeste reflexii.

Corespondentul „Unirii“ cu drept cuvînt pretinde, ca informațiunile să fie un barometru sigur, cu care superioritatea să măsore calitățile preoților și drept are, când afirmă, că există lacune și împrejurări, cari pot împedeca pe of. protopopesii în darea informațiunilor sincere și adevărate.

¹⁾ Formula de a saluta pe Papa de la Roma, prescrisă în Pravila tipărită în anul 1652 în Ter-goviște, sub auspiciile lui Ștefan Mitropolitul Ungro-Vlachiei.

Nu pot admite înse, ca lacună împrejurarea aceea, că informațiunile să pertracteză în plenul consistoriului și stău prin cancelaria metrop. și în archiv. — și că informațiunile sînt prea secrete cu toate acestea; — și tocmai acesta face scăderea lor cea mai mare.

După părerea mea modestă, acele ar trebui publicate sau fie cărnii preot, sau pe cale sinodală; ca să vadă preoții zeloși și cu purtare bună, că aprețiați sînt; noi cei neglijenți, să scim, că sîntem cunoscuți. Iar cei nemulțumiți cu informațiunea, să aibă modalitate de a se apăra și legitima.

Un oficiu conștientos nu ține la secretul informațiunilor, ci din contră, *el însuși dorește, ca cel zelos, să scie, că l'a laudat, iar cel neglijent, că din partea lui nu are să se aștepte la recunoștință și aprețiere.*

Prin ținerea secretă a informațiunilor înse, of. protop. îndată ce preoților subalterni nu li se împlinesce vre-o cerere, sînt suspiționate fără vină și reu vădute. ba de multeori unii preoți desperază, credându-se persecutați, de of. protop. și superioritate.

Că există lacune las, și acele după părerea mea sînt următoarele: *Frea mult materialism și prea puțin idealism în of. protopopesci.*

Preoțimea ajunsă la această treaptă hierarchică alésă și măretă, caută prea mult a se rebonifica materialmente, și nu bagă în samă spiritul evanghelic al umilintii și abnegațiunei. Ast fel of. protop. nu-și dau siliuța a pătrunde în esență, simburile nobil, a oficiului lor măret, care cere abnegație și jertfe materialii, ci consideră numai forma esternă, ce aduce respalata ostenelelor.

Împrejurarea această e cauza de of. protop. își vizitează preoții și docenții subalterni, numai în timpurile preserise, ba unii nici atunci.

Pe când după a mea părere, *însuși datorința de o puté informa drept, pretinde, ca of. protop. să inspecționeze mai de multe ori pe an pe fie care preot, ca să scie, cum îndeplinesce funcțiunile sacre și predică; să-l viziteze chiar atunci când acela nici gîndesce, — asemenea ar trebui să viziteze școlile și cassele bisericilor. — Din visitarea canonică de toamna, când școlarii nu-s adunați, din rațioținarea anuală, și asistarea la examen, când școlarii sînt împrăsciați, nu-și pôte face de cât o slabă idee de zelul preotului, a docentului, și a dreptei administrări a banilor bisericesci.*

Correspondentul D-vostre recomandă trei mijloce de îndreptare a lucrului: Jurămîntul, pertractarea lor în secret prin o comisiune consist. și protocol despre predicare.

Ce privesce primul mijloc, și eă îl află de lipsă, dar înainte de a se aplica acest expedient, trebuie delăturată pedeca, ce face imposibil ținerea aceluia, anume aplicarea de protopopi în locuri, unde între subalterni aă legături de rudenie, căci legătura de rudenie e mai puternică, de cât ori ce jurămînt, și e imposibil omului slab și neputincios, să informeze reu, pe tatăl său, fiul său, frate său, ginere său, etc. și dacă merită.

Ce privesce al doilea expedient, m'am exprimat mai sus. Și din motivele înșirate acolo nu-l pot aproba, dar nu-l pot aproba nici din motivul acela, că în cazul când nu

toți membrii consist. ar avea cunoștință de purtarea preoților, ei ar fi împedecați în exerciarea dreptului celui mai scump de a se pronunța la promovări.

Ce privesce al treilea îl află tare la loc, dar după controla protop. de azi, ar fi efemer, și fără rezultat practic.

Eă propun următoarele reforme:

1. Îndatorirea of. protop. de a visita fie care preot, școlă și cassă bis. neanunțat, pe fie care an mai de multe ori, fără tacă.

2. Publicarea informațiunilor, ca cei buni să scie, că sînt aprețiați, cei răi cunoscuți, și cei reu informați să se pôte legitima.

3. În cas de nepublicare a informațiunilor, controlă asupra informațiunilor, prin delegat consistorial.

4. Localisarea of. protop. ast fel, încât cu preoții tractului, să n-aibă legături. — și numai în urmă

5. Jurămîntul, după ce cele alalte s'ar introduce.

—f—

O MICĂ REFLEXIUNE

Tractul Dérgei.

Sulevarea unei chestiuni de importanță pentru preoțimea gr. cat. din Provincia noastră mitropolitană în colónele prețuitei „Unirea“, a fost și este lucru bun și laudabil.

Scopul desbaterilor saă să zicem a polemilor ziaristice bine cumpănite, este delăturarea multor scăderi, cari împedecă prosperarea s. noastre Biserice. Cred că în acest respect sîntem de acord toți „frații în Christos.“

Să nu se trecă înse cu vederea, că și o polemie ori corespondență menită pentru marea public, trebuie să-și aibă anumite însușiri, cari la rîdul lor tóte tind la emendarea rēului în contra căruia debachéză. Înțeleg: corespondentul să se ferescă a presinta lucrul așa, ca se pôte compromite o clasă socială întregă. Ventilarea astor fel de întimplări, ușor pot scandalisa.

Acésta e o recerintă, nesocotirea căreia cetitorii nu o pot ierta aceluia, care are pretensiunea a pași în public cu ideile sale.

În Nr. 6 a. e. a „Unirei“ un frate în Christos — din șire acésta am putut-o ceti că e preot — subscris „c“, în corespondența sa „de pe câmpie,“ ne comunică comiterea unui abus îngrozitor, din partea cutărui preot. El la loc, ca ast fel de casuri să se știe de cei chemați a lua la răspundere pe nedemnul păstor sufletesc, să mă ierte înse fratele „c“ dacă susțin, că greșeli de așa natură nu pot fi obiect de discuție ziaristică.

Cu privire la acésta majoritatea preoțimei noastre negreșit va fide o părere cu mine.

Ți-o mărturisesc, că m'a surprins foarte neplăcut corespondența dtale „c.“ Mai ales că avea coloritul, că mai tare voiesce a discredită, de cât a aduce la reson pe cel ce cărarea și-a perdat. (Greșescil Red U.) Nu e bine ca să ne coregem unul pe altul în așa mod, ca în același timp să ne compromitem statul nostru cel, chiar în zilele noastre, atît de desconsiderat. Aă nu ne sînt de ajuns invinuirile celea multe, ce ni se fac de cătră cei mai luminați ai noștri?.. (Chiar astea-s „păcatele.“ Red. U.)

Dreptul canonic fôrte înțeleptesce arată calea, pe cari mergînd, să pot stîrpi ori emenda greșeli, ca cea comunicată de dta. Caută și vei afla! Înțelegem pe deplin mahnirea cuiva, în fața unei purtări scandalóse a preotului, trebuie înse să avem în vedere, că „Unirea“ e cetită de pretini și nepretini ai preoțimei noastre, cari cu un fel de nesăț cetese ori ce întimplare, care, pôte servi spre compromiterea noastră, și cari din un singur cas rușinos, strigă asupra preoțimei întregi.

Noi nu dorim senzațiuni, ci dorim emendare, nu vrem să apărem, ci tindem a corege!

Crime, ca cea scrisă de fratele „c“ se comunică cu preotul mare, acela are tactică și „inimă“, atît ca să estipeze reul, cât și să apere statul nostru. Pot să fie și obiect de discuție — în sinod protopopesc, din care pe timpul desbaterii se eschide publicul laic.

Închei că: fără indoială „păcatele noastre“ sînt cauza la multele rele, ce domnesc în poporul nostru. A noastre: a preoților și a laicilor! Păcate la noi și păcate aiurea — în acest înțeles subscriu; că păcatele sînt a noastre.

W.

Sciri din tractul Clușului

Aghireș.

Consistoriul Archiepiscopesc laudând zelul poporului din Aghireș și interesul ce-l are pentru biserică și școlă, a aprobat statutele reniunei bisericesci „Altarul.“

Prelegerile de sara ținute adulților sînt cercetate peste tótă așteptarea. Corul în două voci are peste 60 membri.

Cluș.

Cea mai importantă noutate în Cluș e, că începînd cu 1 Martie a. e. în fie care Duminecă după amiază, se vor ține predici catechetice servitorimei de ambe sexele. Cătă bucurie se va sălășui în inimile acestor miseri și delăsați, cari în număr de peste 400 aă părăsit vetrele părintesce, privind lacremile părinților, cari le spuneau să remănă cu frica Domnului și nepetați de tina orașului mare, când vor vedé, că și de sufletul lor se îngrijesc aceia, cari aă datorință.

Colecta pentru biserică nouă se continuă și în fie care Duminecă se publică rezultatul de peste săptămână.

* * *

Dumineca venitoare va cînta prima dată corul tinerimii în biserică gr. cat. Tot atunci va avé loc în reduta orașului și concertul tinerimei, care promite a fi tare interesant.

Dretea

Pocăiții, cari aă ajuns și pe valea Almașului, după cum s'a scris în „Unirea“ nrul ultim, aici sînt fôrte impertinenți. În l. c. se va pertracta în Huedin cauza unui pocăit contra bisericii, pentru că acésta n'a voit să-l împărtășescă din bunurile bisericii.

Feneșul-săsesc.

Agentura Astrei face progrese Casina e fôrte cercetată de popor.

Totelec.

Cu ocaziunea introducerii de paroch a Onoratului Emiliu D. Măcelariu poporul de acolo. — la îndemnul introducătorului — a colectat la 300 cor., din cari s'a cumpărat potir cu toate apartinențele și icona „Maica Domnului“ în oleu de o rară frumusețe. Tot atunci Galoș Ioan Totul și Galoș George au promis pe sama a. bisericii câte un pământ. Promisiunea și-a împlinit-o. Documentele sînt aprobate din partea forului competent și parochul Totelecului pentru tot de una celebra-va câte o s. mișă pentru ei. primind ca remunerațiune rōdele locurilor dăruite.

„Anonymus.“

CONCURS.

Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român, publică concurs pentru *Dicționarul toponomastic-geografic al unui comitat locuit de Români în Ungaria și Transilvania.*

Premiul lucrării va fi 500 de corone. Lucrările vor trebui prezentate până la 1 Martie 1904 la adresa prezidiului Asociațiunii.

Secțiunea istorică va censura lucrările intrate și în privința premiării va face propunere ședinții plenare a secțiunilor, care va decide în merit. Premiul nu se poate divisa, ci trebuie dat întreg înfățișării celei mai bune, dar Asociațiunea poate intra la învoială cu autorii lucrărilor nepremiate pentru tipărirea lor. Opul premiat se va tipări pe spesele Asociațiunii în 500 exemplare, din care 100 se vor da în posesiunea autorului. Opul tipărit se va pune în vânzare cu preț potrivit. Secțiunea istorică este înse îndreptățită, ca după trebuință să dispună tipărirea lucrărilor primite și numai în „Transilvania“, organul oficial al Asociațiunii. Numele autorilor să se alăture în plicuri sigilate. Plicul cu numele autorului premiat se va desface după decizia în merit al ședinței plenare a secțiunilor.

Dicționarul de sub întrebare, trebuie să conțină toate orașele, satele și cătunele comitatului respectiv și la fie care oraș, sat ori cătun trebuie să se aducă următoarele date:

1. Numele românesc al comunei (oraș, cătun). Cum îi zic alte neamuri locuitoare în comună? Numele oficială. Ce nume a avut eventual în vechime? Ce legende ori tradițiuni sînt asupra numelui românesc al comunei? Descrierea geografică a comunei pe scurt.

2. Numele apelor, insulelor, munților, dealurilor și — încât ar fi de interes — să se înșire și cōstele munților și ale dealurilor, pădurile, poienele, livezile, văile dintre munți și dealuri, cumpenele de ape, drumurile, potecile, crăcurile de dealuri și numele deosebitelor părți din hotarul comunei. Descrierea geografică a tuturor acestor localități.

3. Locuri istorice. Tradițiunea și legendele despre ele.

4. Locuitorii români ai comunei după numărul, confesiunea și ocupațiunea lor.

5. Instituțiunile culturale românesce (biserici, școle, societăți, asociații).

6. Câtă proprietate de pământ se află în posesiunea Românilor (jughere cadastrale)?

Datele cuprinse în punctele 4—6 se vor expune lângă numele comunei respective arătându-se tot odată poziția oficială a comunei (oraș municipal, oraș cu magistrat regulat, comună mare, comună mică), pe cîm și cererul pretorial, de care se ține comuna.

Numirile localităților adunate în chipul acesta se vor așeza și se vor scrie în ordine alfabetică.

Din ședința Comitetului central al Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român, ținută în Sibiu la 5 Febr. 1903.

MAI NOŪ.

Aflăm din sorginte sigură, că numirea de Episcop la Orade a Ilustr. Sale *Dr. Demetriu Radu* va urma în scurt.

Noutăți.

Înălțarea Sfintii Sale. Ședința festivă, ce o vor aranja Duminecă instituttele noastre de învățămînt, va avea următorul program: 1. *Cuvînt festiv* rostit de Dr. Vasiliu Suci, profesor de sfînta Teologie. 2. *Innul papal* de Paulo Lauzini corul teologilor acomp. orch. gimnas. 3. *Leo XIII. ca poet*, disertațiune de Traian German, cleric de cursul IV. 4. *Tu ești Petru*, de Cav. Aug. Mercuri executat de corul teologilor. 5. *Odă Pontificală Leo XIII.* de Emil Sabo, declamată de Adrian Oțoiu stud. cl. VIII. 6. *Innul festiv*, de Iacob Muresian, executat de corul studenților gimn. 7. *Imn religios*, lui Ștefan cel mare de V. Alexandri declamată de Laurențiu Togănel preparand de curs III. 8. *În străinătate*, de Iacob Muresian, executat de corul preparandial. 9. *Beda*, de George Coșbuc, declamată de Veturia F. Negruț, elevă cl. VIII. 10. *Deșteptarea paserilor*, de I. Concone corul fetițelor. *Marș final.* — Iar la Gherla Societatea literară bisericescă Alexi Șincăi a clericilor din Seminarul gr. cat. de Gherla aranjază ședința festivă în 3 Martie 1903 la 3 ore d. a. Program: 1. *Imn papal* de Palestrina cor. 2. *Cuvînt de deschidere* rostit de președintele societății: Tit Demian cl. IV. 3. *Odă ocașională* de Ioan Perényi cl. II. 4. *Oremus pro Pontifice* * * * cor. 5. *Leon XIII.* schiță biografică de Ioan Bozga cl. II. 6. *Rugăciune* duet executat de Simion Barboleviciu și Gabriel Muste cl. III. 7. *Primatul Stului Petru* disertațiune de Ioan Farcășiu cl. IV. 8. *Cătră Maria* poesie de Dr. Octavian Domic decl. de Iulian Man cl. II. 9. *Cuvînt de închidere* rostit de președintele societății Tit Demian cl. IV. 10. *Cuvînt-se cu adevărat* de Berseli cor.

Hymen. *Gavrila Pop Branea*, cleric abs. și *Măriora Blasiu*, auuță enunția lor, care se va serba Duminecă la 1 Martie 1903 st. n. la orele 2 p. m. în biserica gr. cat. din Șeștia-de-scaun.

Petreceri. Reuniunea meseriașilor și economilor din Alba-Iulia. Invită la producțiunea declamatorică teatrală, împreună cu dans ce se va aranja Sâmbătă în 28 Februar st. n. 1903 în sala cea mare de la hotelul „Europa“. — Reuniunea sodalilor români din Sibiu. Invită la producțiunea publică, împreună cu cântări, teatru și joc, ce va aranja Sâmbătă, la 28 Februar 1903 în sala cea mare de la „Gesellschaftshaus.“ O parte a evenimentului venit curat este destinată în tavorul fondului de 20 bani pentru hala de vîndare. — Tinerimea

română din Arad invită la petrecerile de carnaval împreună cu reprezentațiunile teatrale și concert. ce se vor aranja în „Casa națională“ în favorul școlărilor săraci. Sâmbătă, în 28 Februarie st. n. 1903 I. „*Sărăcie lucie*“, comedie populară cu cântec, într'un act. de Iosif Vulcan. II. „*Steluța*“, duet. V. Alexandri. III. „*Lelea vitează*“, cor mixt de Musicescu. Joc pentru inteligență. Duminecă, în 1 Martie st. n. 1903 I. „*Noptea de Sfîntul George*“, vodevil în două acte. de Teochar Alexi. II. „*Mai am un singur dor*“, duet de Eminescu. III. „*Lelea vitează*“, cor mixt de Musicescu. Joc pentru țărani.

Academia română își va începe sesiunea generală din anul acesta la 17 Martie n. în localul propriu de pe calea Victoriei.

Reuniunea femeilor române gr. cat. din Blaș. Duminecă în 22 Februar a. c. și-a ținut adunarea generală a XXV., care a fost bineșor cercetată. Adunarea a presidat-o dna Elena Nestor presidenta Reuniunii. În vorbirea cu care a deschis ședința, a făcut o privire peste activitatea Reuniunii, a scos în relief spiritul bun al pacii și concordiei ce domnesce în sinul Reuniunii și prin acesta în întregă societatea din Blaș. Rōgă în urmă pe cei preșenți, să sprijinescă Reuniunea și de aci înainte, ca să pōtă ocroti copilele serace, cari au se fie temelul și fericirea multor familii. Secretarul Dr. A. Chețian, cetesce raportul comitetului în care arată scopul nobil, idealul care a intrunit pe membrii în jurul acestei Reuniuni. Fiind adunarea gener. a XXV., să mulțămim — zice raportul — lui Dumnezeu că ne-a ajutat până aci, să-l rugăm ca să-și întindă brațul său peste noi, să ne umbrască cu puterea sa înaltă și mai departe, pentru ca Reuniunea noastră să se întărească și să înflorască. Din raport scōtem următoarele date: Reuniunea are 137 membrii: onorari, fondatori, pe viață, ordinari și ajutatori. În anul 1902 a împărțit ajutoare fetițelor serace, și a dat mesei studenților din Blaș, 483 99.; iar pe anul 1903 a luat în budget spre ajutorarea fetițelor de la școlă 400 corone. Raportul despre censurarea rațiunilor de pe anul 1902, prezentat de I. F. Negruț constată ca venitele anului au fost 821.99 cor., șitele 625 cor. Avere totală cu finea anului 1902 a fost 9552.99 corone. Din raportul acesta constatăm, că unii membrii ai Reuniunii nu-și plătesc regulat taxele. O reuniune atât de binefăcătoare merită a fi sprijinită din tot sufletul. Scim, că pentru băieți sînt foarte multe stipendii și ajutoare, pentru fetițe înse foarte puține. Tocmai de aceea fie care membru să-și țină de datorință a-și plăti taxa la timp, și a îndemna și pe alții, ca să se înscrie de membrii, ca ast fel puterea de ajutorare a Reuniunii să crească. În această adunare s'au înșcris următorii membrii dnele: *Lucreția Domșa*, Blaș. *Raveca Lita*, soția adm. protopop din Iclod. *I. Mircea*, Blaș, și dșora *Sandica Ardelean*.

Fondul subsidiar a primit următoarele contribuiri: *Nicolau Solomon*, protopop Ludoș, cor. 15 *Ioan Bosdoc*, Ciend. cor. 15 iar protopopul *Vasile L. Pop*, de la M. St.-Georgiu, a trimis cor. 113.50. colectă de naturalie, făcută în tractul Almașului. Dsa mai serie, că speră să completeze suma acesta la 200 cor. E trist înse, că în vreme ce harnicul protopop al Almașului, desvōltă o așa de bogată activitate, celealalte tracte, dorm în linisce. Nu-î mirare deci, că în fața acestei apatii, și puținul zel, ce mai licuresce în unele inimi, începe a scăde. — E ceva simptomatic și indică o stare morbidă, că deși strigăm cu toții după ajutor, totuși, când ni-se întinde scândura cu care am putea scăpa din primejdie. — tăcem cu toții și stăm nemieșeați. Numai de nu am sta prea mult, cât trezindu-ne să ne vedem izolați de toți.

PARTE SCIINȚIFICĂ-LITERARĂ.

EMINESCU și COȘBUC.

— Note comparative. —

(Continuare.)

Erotica.

În minunatul poem al lui Guy de Maupassant »Găștele selbatice« (dacă nu me înșel) se face o foarte potrivită ironie la adresa civilizației de astăzi. — Pe țărmul unui rîu se bălăbănesc câteva găște domestice, de odată s'aude un șgomot și un filfăit de aripi în văzduh . . . trecea în sbor un cârd de găște selbatice. Găștele de pe țărm cunosc filfăitul aripilor și strigătele surorilor libere . . . încercă să sbore și ele, se ridică și — cad pe urmă iarăși în valuri, în vreme ce surorile lor selbatice sboră înainte așa de ușore și de fericite.

Tot ast fel lumea civilisată de astăzi, cu toate avantajile ei, nu poate să rivalizeze în sbor cu lumea de la țară, când e vorba mai ales de curatul și nefățărutul sbor al sentimentelor.

Ce este iubirea, de pildă în lumina röntgeniană a civilizației? Un fleac, o himeră.

Ōmenii chibzuiți zimbesc și dau nepăsători din umeri, regretând timpul pierdut, când credeau și ei în ast fel de »proști« — și numai sentimentalii alergă după iluzii, însoțiți de șgomotosul hohot, sau de risul infundat al celor »cuminți«.

»Bieții băieți — își zic — de ar și ei cum se înșală!»

Și, nu arare, risul își are efectul, băieții se cumișesc, înțeleg în sfârșit, că iubirea nu e de cât o »atacere« ca multe altele, unde sentimentul are să fie adus la rezon, iar rezonul are să stabilească apoi singur: când anume și pe cine să iubească,

O, dacă Tolstoi n'ar fi fost așa de cinic în »Kreutzer-Sonate«, ar trebui cu toții să recunoștem, că el a spus numai adevărul.

Civilizația cu lumina ei intensă, alungă ori ce penumbră — ori ce prilej de reverie — cultivând eschisiv intelectul în defavorul părții sensitive. Iată pentru ce lumea orășănescă — după ce s'a desmetecit puțin din aiurările copilărești — nu crede în dragoste, cum nu crede în nimic.

Lumea obicnuită cu mecanismul orășănesc, își vede liniștită de afaceri.

În aceeaș vreme înse, firile mai alese și mai sensitive, cari n'au putut fi pe deplin stăpânite de jugul de fier al spiritului vremei, visază mai departe viața, nu cum este ea, ci cum ar fi să fie. . .

Sentimentul natural arde sub cenușă și Shakespeare spune cu drept cuvînt, că flacăra închisă arde mai adînc.

Iată pentru ce sentimentul acesta ia proporții exagerate, iată pentru ce femeia se idealizează și astăzi ca pe vremea fericitului Don Quixotte de la Mancha, iată pentru ce micii ucenici ai marelui Eminescu varsă atâtea lacrimi, și atâtea suspine la geamul iubitei, în deplină convicție, că ei sînt cele mai nenorocite făpturi din lume. Mediul infect, în care și-au petrecut tinețele, îi face să privească cu un fel de

evlavie la femeia iubită, ridicându-o pe un pedestal inaccesibil

Iată pentru ce erotica literaturii culte este — bolnăvicioasă.

Vine poetul poporului și, — fără de a da drum unui sentiment suprimat de atîta amar de vreme — cîntă dragostea așa de senin, așa de vesel și așa de fericit. El nu ridică nici cînd femeia la înălțimi de idol, sentimentul lui este natural și nefățărît și tocmai de aceea: sănătos. Este dragostea nefățărîtă a celor crescuți la sinul naturii, nealterată de complexul multiplu al resoanelor.

»A iubi, a iubi ca cei simpli« — a zis Demetrescu!

Eminescu, cu adevărat penel artistic ne zugrăvește iubirea orășănescă, cu toate notele ei patologice în neimitabile dulci efusiuni lirice și iarăși în neimitabile erupții de scepticism; în vreme ce Coșbuc este în erotică (mai ales în erotică) țaran adevărat, fără a trece în extremități false, el ne arată, în totă puterea lui, sentimentul dragostii de la țară, curgînd senin și nealterat în alvia lui rinduită de la natură, ca un părău de munte, ce își resfață cadența lui de unde curate, în freamăt de codru, în șopot de vînt.

Să vedem.

Cumcă Eminescu nu a fost pesimist în înțelesul adevărat al cuvîntului, ne putem convinge din minunatele-i versuri de iubire

Un pesimist consecuent ar privi cel mult de sus femeia cu un zîmbet de dispreț, cum face Schopenhauer, bună oră.

Eminescu inse idealizează femeia, o ridică pe un pedestal de idol, ascmenîndu-o în »Vinere și Madonă« cu Madona lui Rafael. — De și poezia acăsta e scrisă la 1870 — deci în o epocă, cînd talentul lui Eminescu era încă în stadiu de evoluare, totuși e caracteristică pentru marea dragoste pentru femeie, pe care poetul a cîntat-o așa de admirabil în creațiile de mai târziu.

După ce își ridicase iubita așa de sus, în elanul dragostei ideale, de odată se vede amăgit și atunci isbucnesce cu amărăciune:

O, cum Rafael creata pe Madona-Dumnezeu,
Cu diadema-i de stele cu surisul blînd

vergin,
Eu făcut-am zeităte dintr'o palidă femeie
Cu inimă stearpă, rece și cu suflet de venin.

Și cum poetul își descarcă mânia sa, iubita isbucnește de odată în lacrimi. Cu acăsta e desarmat cu desevirșire:

Plîngi copilă? C'o privire umedă și rugătoare
Poți de nou zdrobi și frînge apostat' inima
mea!

E de ajuns o privire lacrimoasă și mânia poetului se spuiberă; recunoște că a fost esagerat și nedrept, uită totul și o roga de iertare.

Suflete! de-ai fi chiar demon, tu ești sfîntă
prin iubire
Și ador pe acest demon, cu ochi mari, cu
părul blond.

Dintre toate poeziile erotice ale lui Eminescu, cea mai senină e, fără îndoială, »Călin«.

Acăsta din motivul, că numita poezie nu e de cât o poveste — în consciință

aparține genului epic — neavînd a face cu subiectivismul poetului, care și în poeziile erotice iese la iveală ca un ușor zîmbet de neîncredere.

Cine nu va îndrăgi pe frumoșa fată de împărat, cînd va auzi-o vorbindu-și îndrăgita de sine însași ca Narcis:

Vis frumos avut-am noptea: a venit un
sburător,
Și stringîndu-l tare 'n brațe cra gata să-l
omor.

Și de-aceea, cînd me caut în părețele de-
oglinđi,

Singurică 'n cămeșuță brațe albe eu întînd,
Și me 'mbrac în pîrul galbin, ca în straie
ușor țesut,

Și zîrînd rotundu-mi umăr, mai că-mi vine
să-l sîrut.

Și atunci de sficiune-mi lasă sângele 'n
obraz —

Cum nu vine sburătorul, ca la peptul lui să
cad?

Dacă boiul mi-l înmădiu, dacă ochii mei
îmi plac,

E temeiul că aceste fericit pe el îl fac,
Și mi-s dragă mie insa-mi pentru că-i sînt
dragă lui —

Gură tu! învață minte, nu ne spune nimîru,
Nici chiar lui. . .

Involuntar ne vine în minte frumoșica lui Coșbuc din »La oglindă«. Si ea visază numai dragostea, căci de cunoscut nu o cunoșce, și ea poartă teamă să nu o vadă cineva cum se desmiardă pe sine însași cu vorbe, și ea se îndrăgește de sine însași:

Uite, ce bujor de fată!
Stai să te sîrut odată!

Și ea așteptă »să o prindă feciorii dragă«.

Frumoșa lui Eminescu admirîndu-se în oglindă, o spune fără inconștur; iar frumoșica lui Coșbuc, de și e prea convinsă de frumoșea ei, totuși o spune numai indirect.

Uite, zeu acum iaă sama
Că-mi stă bine 'n cap năframa
Și ce fată frumoșică
Are mama.

Și e frumos de la frumoșica lui Coșbuc, că ea nu se laudă de-adreptul. Ori cum, ea e numai fată de țaran și nu i-ar șede bine cuvintele de laudă, ce atît de potrivite le aflăm în gura fetei de împărat din versurile lui Eminescu,

Poesiile erotice subiectiviste poartă nota melancoliei, uneori mai pronunțată (»Mortua est«, »Despărțire« etc.) alte ori mai ușoră (»De câte ori iubită«, »Din valurile vremei«, »S'a dus amorul«.)

În erotica lui Eminescu vedem lupta poetului cu filosoful.

Zwei Seelen wohnen in meiner Brust
Die eine will sich von der ander'nen trennen.

De o parte poetul estasiat de farmecul femeii, crede orbește tot, degeră noptea la geamul ei, numai ca să-i potă vedea silueta resfrîngîndu-se pe perdele; și poetul își închide ochii de câte ori se gîndia la ea, și alunga ori ce rezonare, ca să nu i-se risipescă prea curînd iluzia. Tot ast fel își închid încă odată ochii după un vis frumos, amăgit de gîndul, că ai să-l mai vezi,

Dar filosoful își cere și el cuvîntul, la rîndul cînd visul dispărea, Mephisto — cel dintîi filosof, în ord cronologic — îi rîdea în față: »Și care va se zică te extaziezî. poate dragă, de grimasurile ei. Îți închipuî dór, nenorocitele, că ea te-a înțeles? Îți închipuî dór să zidești o formă netrecătoare pe un fond schimbător? Vrei dór să-ți scrii numele pe nisipul purtat de vînt? Îți închipuî, că ea nu a mai spus dór și altora ceea ce ți-a spus ție? O, ești sublim, — ești ridicul, . . . »ești ridicul, înțelege-o«

Și fața poetului se posomorî atunci, ambiția filosofului reușia biruitoare — pentru ca să se înduplece iarăși la cea dintîi lacrimă a femeii, la cel dintîi zimbet. Acești doi dușmani neîmpăcați reușesc a ieși la suprafață, cînd unul, cînd celalalt.

În »Nóptea« avem poetul singur, înduoșat de desmerdările iubitei, rugînd-o să-l desmerde întrun'a, să nu-î rămînă timp de a se desmeteci din acest vis de dragoste:

O, desmiardă pîn-ce fruntea-mî este netedă
și lină,
O desmiardă pîn' ești jună, cu lumina cea
din sóre —

Cuî nu-î vor veni în minte admirabilele versuri din Freiligrath:

»O lieb so lang du lieben kans«?

În »Inger și demon« am avut ocașie să vedem lupta poetului cu filosoful și am văduț, cum acesta din urmă a fost învins de o singură privire »umedă și rugătoare«.

Celea mai frumoșe dintre poeziile, în cari poetul pare a fi uitat cu deseversire pe filosof sînt »Despărțire«, »De câte ori iubito« și sonetul »Cînd însuși glasul gîndurilor tace.«

În cea dintîi poetul nu cere iubitei la despărțire, de cât să-l uite.

Că te-am iubit atîta pute-vei tu să ierți?

Singur și părăsit să móră în străinî și cînd va fi pe catafalc

. . . aș vrea ba unul venînd de mine-aprópe
Să-mî spuc al tîu nume pe 'nchisele pleópe;
Apoi de vor, m'arunce în margine de drum,
Tot imî va fi mai bine ca 'n ceasul de acum.

Ce adîncă mîhnire a trebuit să-î fi pricinuit iubita, dacá poetul își cere o mórte așa de grozavă, numai să scape de chinurile dragostei. Și pentru acésta adîncă mîhnire, el nu are nici un cuvînt de amărâciune la adresa ei. Din potrivă, îi doresce, că atunci cînd el nu va mai fi, ea să se bucure și pentru mai departe de frumșeta și de tinerețele ei.

»Ci tu remîi în flóre ca luna lui april,
»Cu ochii mari și umeși, cu zimbet de copil
»Din cât ești de copilă să 'ntinerești mereu,
»Să nu me scii pe mine, cum nu m'oi sci
nici eu«.

Se póte o mai frumoșă dorință pentru o femeie iubitoare de viétă?

În »De câte ori iubită« poetul și iubita lui fac parte din un pálc de paseri, ce sbóră peste oceanul de ghiață. Iubita — párechea lui — trece înainte perzîndu-se în zarea dimineții, el singur rămîne în urmă plutînd abia cu aripî ostenite. Și paserea părăsită

Aruncă pe-a ei urmă, priviri suferitoare,
Nici réu nu-î pare-acuma, nici bine nu —
ea móre
Visîndu-se 'ntr'o clipă cu anii înapoi.

(Va urma.)

Al. Ciura.

CRUMIRUL

saü

călăuzul prin deșert de K. May.

(Continuare.)

Noi ne-am ridicat de jos. El descălecă și-și întinse mâinile: »Vé salut, frați ai prieteniului meu. Sórele să lumineze căile vóstre, și luna să snpravegheze odihna noptilor vóstre. Care dintre voi este Ali-en-Nurabi, șeicul Sebira-ilor?«

»Eü is.« răspuse numitul.

»Întinde-mî mîna. Sufletul tîu este intristat pentru o pagubă mare; mîngăie-te înse, căci eü îți voiü reda înapoi, tot ce ți-s'a luat! Care este Mohamed-er-Raman, șeicul Meșeerilor?«

»Eü!«

»Întinde-mî și tu mîna, căci tu ești fratele aceluia, pe care-l iubesc eü! Fii binevenit, astăzi și tot de una! Cari sînt cei doi emiri din țara francilor?«

»Aceștia doi.« răspuse Omar Altantavi.

»Acesta vorbește limba credincioșilor, acela înse nu.«

Bêtrînu! mă privi îndelungat, din cap pînă în picioare, apoi zise: »Emir, am audeț mult despre tine. Tîe nu-ți e frică de o ceată întregă de inimi; tu ai omorît pe Sibdi-es-Salsali și ai învins pe Abu 'l Afrid; tu poți ceti urmele, cum cetesece un învățat în carte. Allah să-ți binecuvinteze intrarea în satul meu deși tu îl onorezi într'alt chip! Înse Allah illah Allah—Dumnezeü este Dumnezeü; el este același ori și ce nume i-s'ar da. Spune celui alalt emir, care nu pricepe cuvintele mele, că el încă ne este binevenit!«

»Îți mulțumesc, Iamar-es-Sikkit! Inima ta este plină de bunătate, iar sufletul tîu este locuința înțelepciunii și a minții. Pînă aci noi am fost respinși de cătră ai tîi; tu înse faci dreptate și cinstesci adeverul, după cum a demădat profetul. Condu-ne în cortul tîu, pentru ca mî-e dor să vorbeșc cuvinte de prietinie cu cel mai înțelept și renumit șeic al Hamema-ilor!« răspuse eü.

»Urcați-vé călare!« se ruga el, »Ast fel de óspeți se nu-și prăfuiescă picioarele, cînd intră în satul lui Sikkit.«

L'am ascultat și apoi pornirăm spre sat. La intrare ne aștepta Sar-Abducc, fiul șeicului. Fața lui era întunecată. El vedea, cât de bineveniți eram noi tatălui său și-și ascunse perplexitatea, prefăcîndu-se a fi mînios.

»Fiul meu,« demanda es-Sikkit, »bineventeză pe óspeții mei, pentru că ei sînt și ai tîi!«

Agrăitul ascultă și ne întinse mîna la toți; apoi se alătură de noi, pe cînd intrarăm în sat. Ajunși înaintea cortului celui mare al șeicului, am descălecat, și la un semn al conducătorului, grăbiră o mulțime de inși să ne iea în primire caii nostri și să aducă covóre pentru șezut. Jamar făcu semn unui beduin tîner.

»Să se taie un miel și să pregătescă mîncare pentru óspeții mei!« demănda el.

Eü înse am aflat cu cale, să protestez: »Permite, o șeicule, ca să nu mîncăm, pînă

ce n'am isprăvit cu cauza, pentru care am venit la tine!«

»Domnule,« răspuse el, »eü ved că tu porcezi ca un bărbat, căruia Allah i-a dat puterea voinței și a faptei. Eü încă ași face ca tine și de aceea dorința ta să-ți fie implinită.« El se întorse cătră fiul său: »Strigați pe crumir, să vină încóce!«

Tînerul tresări și numai într'un târziu răspuse: »Nu-i aci!«

La aceste cuvinte toți ne apropiarăm cu un paș înainte. Bêtrînul încreși fruntea și zise: »Nu-i aci? Dar unde-i?«

»A plecat.«

»Allah! Pentru ce?«

»Pentru că a audeț, că au sosit bărbații aceștia.«

»Ce a luat cu sine?«

»Fata!«

»Dar cei doi cai, cu cari a venit?«

»Și pe aceia.«

»Allah 'l Allah ia Allah! Și tu l'ai lăsat să plece!« irupse șeicul, »Ți-s'a întunecat mîntea, încât gîndurile tale rătécesc pe căi așa de false? Tu nimicesci numele meu și distrugi gloria casei mele. Tu ești fiul meu cel mai bêtrîn, înse cel mai tîner dintre ei, ar fi lucrat mai înțeleptesc!«

Ochii lui Sar-Abducc schinteiau. »Puteam să-l rețin?« întreba el mînios. »El a fost óspele și fratele nostru. Ce mă împórtă pe mine cauza acestor bărbați, cari m'au smîncit de pe cai și m'au amenințat cu cuțitul!«

»Cine a făcut asta?«

»Eü,« răspuse eü, »Sar-Abducc ne-a numit ghiauri, pe cari Allah ar trebui să-i afurisescă și cari ar trebui să fie scuipați. Ai suferi tu așa ceva, șeicule? Allah a dat putere brațului meu; am smîncit pe insultător de pe cai și i-am pus cuțitul la gât, spre a-i arêta, ce ar fi meritat. De óre ce înse el a fost fiul lui Sikkit, l'am lăsat liber. Acum în loc să-mî mulțumescă, el mă părăsece, că am fost bun și îndurător față cu el.«

Șeicul privi lung înaintea sa. Nici o trăsură a feței sale nu irada cugetele ce-l ocupaü acum. După aceea el întrebă pe fiul său: »Sciut-ai, că Omar Altantavi voia să mă aducă încóce?«

»Da,« răspuse el trăgînd.

»Atunci nu ți-a fost permis să faci nimic, pînă ce n'am sosit eü. M'ai făcut de rușine și pentru aceea vei fi pedepsit. În cătrău a plecat crumirul?«

»De aci a plecat la muntele Sibdi-Ais, apoi vrea să mîrgă la Uelad Șahia, pentru ca peste Seddada, Toser, Nefta, Sibdi-Khalifat și Torsud să ajungă la Tuggurt.«

»Óre nu ți-a spus un drum fals?«

»Nu.«

»Atunci ascultă, care-l pedépsa ta: Veî lua cei mai iuți cai ai nostri, și atîta resboinicî, de câți ai lipsă, și te lai imediat după el. Îndată ce-l ajungi, îl faci prinsoner, ori îl omorî. Nici odată să nu te areți înaintea feței mele de cât atunci, cînd vei readuce fata și cei doi cai. Asta o jur pe Allah și Mohamed, profetul!«

»Să-l prînd, ori să-l omor?« strigă tînerul. »El este óspele nostru.«

»Nu, el nu mai este óspele nostru. Și dacá ar fi încă, atunci el ar fi trebuit să dea

îndărăt prada sa, pe ei înse nu l-ar fi fost permis nimeni să-l atingă. Acum înse el a părăsit corturile noastre și stă sub scutul său propriu."

"Dar el a fost călăuzul nostru!"

"A fost, dar nu mai este. El și-a călcat de două ori jurământul și de două ori a respălit cu furtișag ospitalitatea, după cum am aflat de la Omar Altantavi. Pune să pregătescă caii, căci nu este timp de pierdut. Ai audīt jurământul meu și pe ăsele părinților mei, îl voi ținea!"

Atunci se opuse Mohamed-er-Raman: „Lasă aci pe resboinicii tăi, o șeicule! Cređi tu, că vom lăsa în sarcina altora, aceea ce putem face noi? Noi să rămănem aci, lași și trândăvi, și să ne topim de nerăbdare? Nu, noi înșine ne vom lua după el. N'am vorbit bine ómenilor?"

(Va urma).

Bibliografie.

A apărut:

„Convorbiri literare.“ Nr. 2 cu următorul sumar: Titu Maiorescu, Oratori, retori și limbui. — * * * Istoria diplomatică a chestiunii israelite în România. G. Murru Homer: Iliadă Cântul VIII. — A. — Lordul cel mititel, roman de E. G. Burnett (traducere din englezește) — I. A. Bassarabescu, Lacrămă gătite (schită). — Ciru Oeconomu, Din Rucăr (roman). — G. Bogdan-Duică, Logofetul Costache Conachi. — Vasile Pirvan, După 1848—49 — C. Virgolic, Nóntea învierii (poesie). — Șt. Orășanu, M. Codrean, Diafane (recenziune). — M. B. Dului Zamfirescu, În Război (recenziune). N. Iorga, Bibliografie.

Dr. Cassiú Maniú: **Despre natura juridică a chestiunii române din Transilvania și Ungaria.** Sibiu 1902 Broșură de 108 pag. form. 8 mic ocupându-se cu chestiile politicele noastre naționale și a luptelor pentru egalitate și reforma organizației de stat. Costă 1 cor.

Posta „Unirii“.

Rifus. Regretăm, că a sosit prea târziu spre a fi publicată ca „reclamă“, iar, ca lucrare literară n'are pretenția să fie. Alt ceva și de altă dată bucuros.

Costi. Am primit „articolul.“ Esci un distins colaborator. Pare că era scris cu ceva „ortografie“ neobișnuită.

Virgil. A sosit în pace. Seracul, pare că scia, că nu mai are voie, să se arete în lume: sta așa de tupilat.

I. M. și D. P. D. Et voluisse sat . . . și mai este o dicție, pe care de sigur o cunoșteți și care ne lasă nădejdi.

V. L. P. Vă slintem mulțumitori. A fost împinat cu vii simpatii din partea tuturor.

Venezul. Spui, că te-am uitat? nu cred, saú cel puțin nu-mi aduc aminte, în ce chip. Aștept.

Sofia. Acum când pe acolo stați în fața unor grave evenimente, nu ne scrieți nimic?

Bucuresci. Scrisoarea promisă încă n'a sosit, o așteptăm.

P. S. Vom cerea să i facem loc în curând.

R. B. Cârnesci, T. L. Cucerdea-rom. V. S. Cernuc: nu înțelegem ce ar pute fi cauza că primiți așa neregulat fôia. De aci vi se spedéză regulat. — Nri dorii se trimit.

Am primit și achităm abonamentul de la: *Mesteacăn (Ciocman)* respuus separat. *Izgar* pe 1903. *G. Ter. Bpest.* pe 1899 sem. 2. 1900 și 1901 sem. 1. *Salutări și mulțumiri. Santău* pe 1899, 1900 și 1901. În 12/5. 1900 s'a achitat an 1898; iar în 24/4 1898 saú achitat anii 1894 sem. 2. 1895. 1896 și 1897 întregi. *Harjeu* pe 1899. *America* Hordobeț pe 1/7 1901 — 1/7 1902. *Bocii* pe 1901. *Bologa, Ciucea, Ciula, Fildul-de-mijloc, Fildul-super.* pe 1902. *Hodis* pe 1897 — 1901. *Mărgău* pe 1902. *Molosig* pe 1902 și 1903. *Morlacu, Retița,* pe 1902. *Secuieș* pe 1901. *Vișag* pe 1902.

Editor și redactor răspunđător:

Aurel C. Domșa.

Comunicarea trenurilor

prin gara Küküllőszög (Blas)

(valabil din 1 Octobree 1902).

cătră	g a r a		de la
	T e u ș — T ö v i s		
226	persóne	persóne	102
1258	mixt	mixt	229
735	accelerat	accelerat	904
1047	accelerat	accelerat	540
	C o p ș a — K i s - K a p u s		
107	persóne	persóne	221
232	mixt	mixt	1253
905	accelerat	accelerat	734
541	accelerat	accelerat	1046
	S ó v á r a d		
310	mixt	mixt	848
248			650

Inserate.

(54) 9—20

Numai 2.75 fl.

Să trimită cu rambursă ori anticipându-se prețul.

Un escelent ceas de busunar Remontoir, de nichel sistem „Patent Roskopf.“ Se vinde cu garanță de 3 ani. — Se dă gratis și o frumoasă catenă aurită și alte articole de reclam.

Celor ce nu le convine li se retrimite banii.

E. HOLZER

mare deposit de ceasuri și juvaere

Krakovia Stradom 18.

Liferantul oficialilor de stat.

Prețcuranturii se trimit la cerere gratis și franco.

Se caută agenți.

Banca de asigurare

„TRANSILVANIA“

— întemeiată la anul 1868 —

în Sibiu, strada Cisnădiei nrul 5 (edificiile proprii), asigură în cele mai avantajoase condiții:

contra pericolului de incendiú și esplosiune, edificii de ori ce fel, mărfuri, mobile, vite și produse economice etc.

— asupra vieții omului —

în toate combinațiile, capitale pentru cazul morții, asigurări de zestre, de copii, rente, pe viață etc. etc.

Asigurări populare fără ceretare medicală.

Asigurări pe spese de înmormentare cu solvirea imediată a capitalului scadent.

Fondurii de rezervă și de garanție specială, cu finea anului 1900: **1,303.572 cor. 15 bani.**

Valori asigurate contra incendiului: **72,420.299 coróne.** Capitale asigurate asupra vieții: **9,248.543 coróne.**

Pentru despăgubiri de incendii **3,003.550 c.** pentru capitale asigurate pe viață **2,738.793 c.**

Oferte și ori ce informațiuni se pot primi de la:

Direcțiune în Sibiu, str. Cisnădiei nr. 5, et. I., curtea I., precum și de la subagenții din toate comunele mai mari.

Agenturii principale:

în Arad, Brașov, Cașovia, Cluș, Seghedin, Șopron, Szabadka și Timișóra.

AŪ APĂRUT:

(18) 2-3

NOVELE TOMUL I. de Vasile Ranta-Buticescu**CUPRINSUL:**

1. Dragostea unchişului.	6. Sore cu ploie.	11. Florile codrului.
2. Parola lui Ali Musta.	7. Flori de munte.	12. Regina balului.
3. Piatra Dochiei.	8. Bombone.	13. Dracul.
4. Costica.	9. Soția ostaşului.	14. Presentul mătuşii
5. Flori de munte.	10. Tinerețe-Nebunețe.	15. Pentru plăceri.

Prețul unui exemplar expedat franco e 1 cor. 80 flori.

Se pot procura de la Tipografia „Aurora“ din Gherla (Szamosújvár) și de la toate librăriile mai cunoscute din patrie.

Intreprindere de transportarea și înmagazinarea mobilelor.

ZORN MÓR

BUDAPESTA,

VII. ker., Erzsébet-körút 21. szám.

Primirea transporturilor de mobile în cară de transport patent ces. reg. lucrate după model francez, parchetate complet și închise, pentru toate localitățile din țară și străinătate.

TELEFON. Adresa telegrafică: ZORN MÓR, BUDAPEST. TELEFON.

Transporturi de mobile pe tren și pe corăbii, fără întrerupere, cu cruțarea speselor de pachetat.

Inmagazinarea mobilelor

în magazine cu totul uscate și acomodate, pe lângă responsabilitate.

Representanți în toate orașele mai mari din țară și străinătate.

(9) 5-52

Timbalele mele aŭ fost decorate la espoziția milenară.

Timbale de salon

cu pedal, castanii, negre, cu o rezonanță foarte tare și plăcută, de o construcție bună, cu garanță de trei ani. Prețul de prăvălie 150 floreni, ér la mine se pot căpeta cu 75 floreni. Daŭ instrucție deplină pentru 8 fl. la lună.

Prescurant trimit gratuit.

JEGESI GÉZA

măiestru de timbale diplomat și inventatorul timbalei „Coróna de fier“.

BUDAPEST, VII., Nefelejts-utca 43. szám.

(10) 5-52

Bani mijlocesc mai ieftin, mai discret, și mai iute:

Ofițerilor, oficianților privați și de stat, industriașilor, negustorilor și persoanelor apte de credit.

==== Pe lângă replătire avantajoasă ====

Pe căsi, pământuri, realități, mijlocesc în locul prim al doilea și chiar și al treilea împrumuturi de amortisațiune cu 4 $\frac{1}{2}$ și 5 %.

Conversiunile cele mai complicate le mijlocesc iute, pe lângă remunerare ulterioară.

Câștig informațiuni industriale și comerciale de natura cea mai discretă din toate părțile țării, și în sfârșit,

cauzele de tranșare ale comercianților necapabili de a plăti le descurc cu pricepere și mare grijă.

==== Pentru răspuns e de a se aclude marcă. ====

SZENES A.

Cancelarie de informații și tranșării comerciale.

BUDAPEST, VII. Erzsébet körút 22, 1/12.

(7) 5-52

==== Numărul patentei 16.794. ====

Carol Beck

pregătitor de ventilătoare patentate pentru ferestă.

BUDAPEST, VIII, József-utoza 14.

În atenția directorilor de școală!

6000 de bucăți sunt deja în folosință!

Pentru luarea măsurii, mă rog să vă adresați mie.

Nu sci nime ce-î sănătatea!!

și care ne-o putem păstra numai pe lângă ventilație potrivită.

Ventilatorul aflat și patentat de către Carol Beck este fabricațiune magiară, care întrece toate ventilătoarele din străinătate, atât în ce privește scopul, cât și bunătatea. Din punct de vedere sanitar, curentul e eschis prin apertura de 45 %. Se pot aplica la toate ferestile. Am foarte multe scrisori de recunoștință, cari dovedesc, că publicul e deplin mulțămît.

Prețurile ventilătoarelor:

Cel mai mare și mai greu, cu decorațiune	C. 25.—
Pentru ferestă comune, școli, institute și locuințe private	„ 13.—
Pentru ferestă mai ușore și mai simple	„ 9.—
Ferestă de Closett	„ 7.60

Preliminar de spese gratuit:

Ventilătoarele mele se folosesc în următoarele locuri mai renumite. Casina Națională magiară, Ministeriul de comerț, Gimnasiul reformat, Ludoviceul, Școlile elementare de stat din Kispest și în mai multe spitale și școli din capitală și provincă, dovedindu-se de foarte bune.

Comandele atât în loc, cât și în provincă se efectuesc foarte prompt și foarte repede.